

prima instanță – B. Bîrcă
Curtea de Apel Chișinău

DECIZIE

27 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
Judecători

Valeriu Doagă
Iuliana Oprea
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru,

în pricina civilă la cererea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru cu privire la repunerea în termen a cererii (suplimentare) de admitere a creanțelor și recunoașterea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru în calitate de creditor al procesului de insolabilitate Societății comerciale „Liga-2” societate pe acțiuni cu suma creanțelor suplimentare în mărime de 11 888 027,84 lei,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2015, prin care s-a respins cererea creditorului Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru privind repunerea în termen a cererii de validare a creanței,

c o n s t a t ă:

Prin Hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 15 octombrie 2012 s-a constatat insolabilitatea și s-a intentat procesul de insolabilitate față de Societate pe acțiuni ”Liga-2”, fiind stabilită ședința de validare a creanțelor pe data de 17 decembrie 2012.

Prin această hotărîre creditorii au fost obligați să depună creanțele sale la Curtea de Apel Chișinău pînă la adunarea de validare, adică pînă la data de 17 decembrie 2012.

La 22 noiembrie 2012 Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a depus cerere de admitere a creanțelor în sumă de 12 155 668,42 lei.

În ședința de validare a creanțelor suma de 12 155 668,42 lei, înaintată de Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a fost validată ca creanță chirografară de rangul III.

La 23 decembrie 2014 Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a depus cerere (suplimentară) de admitere a creanțelor în sumă de 11 888 027,84 lei.

Totodată, Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru, prin prisma art. 145 alin. (2) din Legea insolvenței, a solicitat repunerea în termen a acestei cereri, deoarece sumele au fost calculate în baza actului de control și Deciziei nr. 973/2/7.

Prin încheierea din 17 decembrie 2015 Curtea de Apel Chișinău a respins cererea Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru de repunere în termen a cererii suplimentare de admitere a creanțelor în sumă de 11 888 027,84 lei.

La 30 decembrie 2015 Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a depus recurs prin care a solicitat casarea integrală a încheierii Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2015, repunerea în termen a cererii de admitere a creanțelor înaintată de Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru în sumă de 11 888 027,84 lei și numirea unei ședințe speciale de validare a creanțelor cu rectificarea tabelului definitiv prin includerea creanțelor Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru în sumă de 11 888 027,84 lei de către administrator.

În motivarea cererii de recurs au invocat că, Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a depus cerere de validare a creanțelor la 22 noiembrie 2012 în sumă de 12 155 668,42 lei, restanță acumulată de debitor la momentul intentării procesului de insolvență și care a fost validată de către instanță.

În privința debitorului societatea pe acțiuni "Liga-2" în proces de insolvență, organul fiscal cu scopul valorificării totalului obligațiilor fiscale și neadmiterii prejudicierii bugetului de stat a inițiat control fiscal.

Astfel a fost întocmit actul de control nr. 5-665376 din 16 mai 2014 și a fost adoptată decizia nr. 873 din 06 iunie 2014 prin care au fost calculate obligațiile fiscale care se atribuie cu certitudine la perioada de pînă la intentarea procesului de insolvență, astfel prin actul administrativ s-a constatat încălcarea legislației fiscale de către societatea pe acțiuni "Liga-2" comise pînă la inițierea procesului de insolvență.

Respectiv, au invocat că, creanța față de debitor, născută anterior datei deschiderii procedurii de insolvență, a fost constatată de către creditorul Inspectoratul Fiscal Principal de Stat după adoptarea deciziei nr. 873 privind încălcarea legislației de către SA "Liga-2".

Actul administrativ a fost emis la 06 iunie 2014 și a fost pasibil de contestat în ordinea prevăzută de art. 268 Cod fiscal și Legea contenciosului administrativ, nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Administratorul a depus dezacord asupra actelor de control, ulterior a contestat actele administrative în procedură prealabilă și conform prevederilor Legii contenciosului administrativ.

De asemenea, au invocat că, la momentul depunerii cererii de validare a creanței, decizia nr. 873/2/7 din 06 iunie 2014 este irevocabilă or, în urma unui control fiscal în vederea depistării unor noi încălcări a legislației fiscale comise de debitor în perioada de pînă la intentarea procesului de insolvență au fost calculate noi sume ale creanțelor fiscale, care nu au fost validate și pe care le pretinde organul fiscal de a fi validate.

Pe parcursul derulării procesului de insolvență au fost desemnați, destituiți și schimbați mai mulți administratori.

Conform prevederilor Legii insolvenței creanța creditorilor urmează a fi certă, lichidă și exigibilă.

În concluzie au relevat că, luînd în considerație că de către organul fiscal termenul de înaintare a creanțelor suplimentare nu a fost respectat din cauza unor circumstanțe legate de obiectul creanței, instanța de insolvență urma cu certitudine să repună în termen cererea de admitere a creanțelor din 23 decembrie 2014.

Cu referire la termenul de depune a recursului, instanța de recurs relevă că încheierea a fost emisă de Curtea de Apel al 17 decembrie 2015, iar cerere de recurs a fost depusă la 30 decembrie 2015, respectiv recursul este depus în termenul prevăzut de lege.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins, iar încheierea instanței de insolvență urmează a fi menținută fiind legală și întemeiată.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea insolvenței, nr. 149 din 29 iunie 2012, în vigoare din 14 martie 2013 hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

În conformitate cu art. 427 lit.a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 76 al Legii insolvenței, înaintarea creanțelor de creditori are loc în strictă conformitate cu reglementările privind procedura de insolvență, fiind astfel, o normă imperativă atît pentru participanții la proces cît și pentru instanța de judecată.

Capitolul V din Legea insolvenței prevede modalitatea de satisfacere a creanțelor creditorilor chirografari.

Conform art.140 din Legea insolvenței, nr.149 din 29 iunie 2012, dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolvență a debitorului.

Cererile de admitere a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță.

Cererea de admitere a creanței se depune în termenul stabilit în hotărârea de deschidere a procedurii sau în termenul indicat în notificarea administratorului provizoriu.

Termenul-limită pentru creditori privind înregistrarea cererii de admitere a creanțelor în vederea întocmirii tabelului preliminar este de 30 de zile calendaristice, iar pentru întocmirea tabelului definitiv, de 45 de zile calendaristice de la data intrării în procedură.

Raportînd normele legale la circumstanțele faptice ale pricinii, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție indică următoarele.

Conform materialelor cauzei, prin hotărârea din 15 octombrie la 2012 Curtea de Apel Chișinău a intentat procesul de insolabilitate față de societatea pe acțiuni "Liga-2" și a obligat creditorii să depună creanțele sale la Curtea de Apel Chișinău pînă la adunarea de validare și să prezinte imediat bunurile din masa debitoare asupra cărora dețin un drept prioritar și temeiul de drept.

Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a depus la 22 noiembrie 2012 cerere de validare a creanței în sumă de 12 155 668,42 lei (f.d. 173, Vol. I). Creanța înaintată de Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a fost validată ca creanță chirografară de rangul III.

La 23 decembrie 2014 Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru a depus cerere de admiterea a creanțelor suplimentare în sumă de 11 888 027, 84 lei, solicitînd și repunerea în termen (f.d. 247, Vol. III).

Cererea a fost înaintată ca urmare a emiterii deciziei nr. 873/2/7 din 06 iunie 2014, prin care s-a constatat o obligație fiscală a societății pe acțiuni "Liga-2", în proces de insolabilitate, față de bugetul de stat apărută în perioada 2010 – 30.09.2012 (f.d. 248-249, Vol. III).

În conformitate cu art. 145 alin. (2) din Legea insolabilității, la cererea întemeiată a creditorului, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată care examinează procesul de insolabilitate constată că termenul de înaintare a creanțelor nu este respectat din cauza unor circumstanțe legate de persoana creditorului sau de obiectul creanței ori dacă nu s-a respectat procedura de notificare a intentării procesului, instanța de insolabilitate repune, prin încheiere, în termen cererea de admitere a creanțelor.

Respectiv, Inspectoratul Fiscal de Stat, mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru urma să prezinte probe pertinente și concludente care să demonstreze imposibilitatea adresării anterioare a cererii suplimentare, obligație stabilită de art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, care prevede că partea trebuie să dovedească circumstanțele invocate.

În acest context, instanța de recurs menționează că procedura de insolabilitate a fost intentată la 15 octombrie 2012, recurentul a depus cerere de validare a creanțelor la 22 noiembrie 2012, respectiv, Inspectoratul Fiscal mun. Chișinău cunoștea despre intentarea procedurii de insolabilitate și necesitatea validării creanței.

Cu toate acestea a inițiat procedura de control abia la 8 mai 2014, pentru perioada fiscală 2010 - septembrie 2012.

În acest sens, instanța de recurs menționează că potrivit art. 132 alin. (1) din Codul fiscal, sarcina de bază a organului fiscal constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, asupra calculării corecte, vărsării depline și la timp la buget a sumelor obligațiilor fiscale.

Respectiv, organul fiscal, urma în termeni proximi să verifice activitatea fiscală a societății pe acțiuni "Liga-2" în proces de insolvabilitate, or art. 239 din Codul fiscal prevede expres că scopul procedurii de examinare a cazului de încălcare fiscală constă în clarificarea promptă, multilaterală, exhaustivă și obiectivă a circumstanțelor în care s-a produs, soluționarea lui în strictă conformitate cu legislația, asigurarea îndeplinirii deciziei, precum și stabilirea cauzelor și condițiilor care au contribuit la comiterea încălcării fiscale, prevenirea încălcărilor, educarea în spiritul respectării legilor și consolidarea legalității. Prin urmare, termenul de un an și 6 luni nu poate fi considerat un termen proxim de constatare a obligației fiscale.

Totodată, instanța de recurs conchide că instanța de apel corect a respins argumentul recurentului precum că nu au fost puse la dispoziția organului fiscal a actelor contabile în vederea exercitării controlului fiscal, or potrivit art. 189 alin. (2) din Cod fiscal, dacă în timpul controlului fiscal sumele impozitelor și taxelor care urmau să fie vărsate la buget nu pot fi determinate din lipsă de evidență contabilă ori din cauza ținerii ei neconforme, dacă contribuabilul (reprezentantul acestuia) sau persoana lui cu funcție de răspundere nu prezintă, în totalitate sau în parte, documentele de evidență și/sau dările de seamă fiscale, organul fiscal calculează impozitele și taxele prin metode și din surse indirecte, efectuând ulterior recalcularea lor după restabilirea evidenței, în conformitate cu legislația, sau după prezentarea documentelor respective.

Mai mult ca atât, potrivit deciziei nr. 873/2/7 din 06 iunie 2007 obligația contribuabilului la impozite și taxe a fost estimată în temeiul drepturilor prevăzute de art. 189 alin. (2), art. 225 Cod fiscal.

Pentru estimarea obligației fiscale a fost utilizată informația privind rulajele conturilor bancare primite de la instituțiile bancare, datele din declarațiile cu privire la impozitul pe venit ale perioadelor fiscale pentru anul 2010-2012, datele din anexă la dările de seamă privind taxa pentru amenajarea teritoriului pentru perioadele 2010-2012, declarația privind TVA prezentate pentru perioadele fiscale 2010 - august 2012 și informația de date a organului fiscal.

În conformitate cu art. 187 Cod fiscal în cazurile prevăzute de legislația fiscală, contribuabilul este obligat să prezinte în termenul stabilit dări de seamă pentru fiecare tip de impozit sau de taxă. Articolul 83 alin. (4) din Codul fiscal, în redacția de pînă la modificările aduse prin Legea nr. 64 din 11 aprilie 2014 statua că declarația cu privire la impozitul pe venit sau documentul cu privire la venitul societății se completează în conformitate cu procedura stabilită de Guvern, potrivit formei aprobate de acesta, și se prezintă organului fiscal nu mai tîrziu de 31 martie a anului următor anului fiscal de gestiune. Articolul 115 alin. (1) din Codul fiscal pînă la modificările aduse prin Legea nr. 64 din 11 aprilie 2014 prevedea că, fiecare subiect impozabil, specificat la art.94 lit.a) și/sau lit.c), este obligat să

prezintă declarația privind T.V.A. pentru fiecare perioadă fiscală. Declarația se întocmește pe un formular oficial, care este prezentat la organul fiscal nu mai târziu de data de 31 a lunii care urmează după încheierea perioadei fiscale .

Prin urmare, Serviciul Fiscal de Stat mun. Chișinău, dispunea de informația în baza căreia a efectuat controlul de la data de 31 martie 2013, or recurentul nu a prezentat nici un argument plauzibil care să justifice inițierea controlului după o perioadă de un an și șase luni de la depunerea cererii de validare a creanței.

Subsecvent, instanța de recurs reține că potrivit art. 1 alin. (4) din Legea insolvențabilității, procesul de insolvențabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

În acest context, art.116 alin.(4) Codul de procedură civilă, statuează că repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Astfel, deși decizia asupra cazului de încălcare a legislației comisă de societatea pe acțiuni ”Liga-2” în proces de insolvențabilitate a fost emisă la 06 iunie 2014, cererea suplimentară de validare a creanței a fost depusă la 23 decembrie 2014, nefiind prezentată nici o probă care să justifice neconformarea prevederilor art. 116 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În acest context, art. 140 alin. (1) din Legea insolvențabilității, stabilește că dacă are o creanță față de debitor născută anterior datei deschiderii procedurii, creditorul înaintează în scris creanța, indiferent de tipul ei, printr-o cerere de admitere a creanțelor adresată instanței de judecată care examinează cauza de insolvențabilitate a debitorului. Cererile de admitere a creanțelor se consemnează într-un registru, care se păstrează în instanță. Alineatul (3) al articolului în cauză prevede că cererea de admitere a creanței trebuie făcută chiar dacă aceasta nu este stabilită printr-un titlu. Creanțele neajunse la scadență se consideră scadente din momentul intentării procesului de insolvențabilitate. Creanțele sub condiție la data deschiderii procedurii vor fi îndreptățite să participe la distribuiri de sume în măsura permisă de prezenta lege (alin. (5) al articolului în cauză).

Respectiv, argumentul recurentului precum că decizia urma să fie supusă controlului administrativ potrivit Legii contenciosului administrativ este lipsit de temei juridic.

În cauza Ponomaryov către Ucraina, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, asta fiind obligația părților de se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștința.

Instanța de recurs reține că o situație similară a fost deja examinată în cauza Popov contra Moldovei (nr. 2), (nr. 19960/04, § 53, 6 decembrie 2005), în care Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor pentru repunerea pârâtului în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele naționale au încălcat dreptul reclamantului la un proces echitabil.

Din considerentele menționate supra, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru, ca neîntemeiat și de a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2015.

În conformitate cu art.427 alin. (1) lit. a) și art. 428 alin. (1) Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Respinge recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2015 în pricina civilă la cererea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru cu privire la repunerea în termen a cererii de admitere a creanțelor și recunoașterea Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău, Direcția Administrare Fiscală Centru în calitate de creditor al procesului de insolabilitate societate pe acțiuni „Liga-2” cu suma creanțelor suplimentare în mărime de 11 888 027,84 lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Valeriu Doagă

Judecători

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari